

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: اعداد صلاة/نوافل/صلاة وتیره

با توفیق پروردگار متعال بحثمان در صلاة وتیره می باشد، بحث به این ترتیب بود که ابتدا کلام صاحب عروه که ما بر اساس عروه بحث می کنیم را مطرح کردیم.

دوم کلام آیت الله بروجردی و آیت الله خوئی اعلی الله مقامهما که فرمودند صلاة وتیره حتما باید نشسته خوانده شود را مطرح کردیم، البته مدارک این دو بزرگوار با هم فرق دارد که عرض خواهیم کرد.

سوم کلام صاحب جواهر را مطرح خواهیم کرد و در آخر اشکالی به کلام صاحب وسائل داریم که به عرضتان خواهیم رساند زیرا کسانی که قائلند نماز وتیره قائما نیز جائز است به وسائل اتکاء کرده اند.

صاحب عروه اینطور فرموده: « و رکعتان بعد العشاء من جلوس تعدان برکعة، و يجوز فيهما القيام بل هو الأفضل، وإن كان الجلوس أحوط (استحبابی) و تسمى بالوتيرة^۱ ».

آیت الله خوئی در حاشیه عروه فرموده: "فيه إشكال، بل الأظهر عدم جوازه".

آیت الله بروجردی در حاشیه کلام صاحب عروه که گفته؛ «وإن كان الجلوس أحوط، فرموده: "لا يترك".

عرض کردیم آیت الله بروجردی فرمودند در تمام قرون و اعصار تا زمان شهید اول فقهاء ما قائل بودند که نماز وتیره باید جالسا خوانده شود و از شهید اول به این

طرف بعضی ها قائل شدند که قائما نیز می توان خواند بلکه افضل ایستاده خواندن است، لذا چون ایشان خیلی به شهرت قدماء اهمیت می دادند فرمودند روایات مربوط به ایستاده خواندن معرض عنه هستند و خبری که معرض عنه باشد حجت نیست و ملاک ما در حجت خبر واحد بناء عقلاء و حصول اطمینان به صدور می باشد، قرائنی در دست آنها بوده که اطمینان به صدور پیدا کرده اند لذا شهرتی که بعد از شهید اول بوجود آمده شهرت متأخرین است و حجت نمی باشد، البته می توانیم بگوئیم اخباری که دال بر جواز ایستاده خواندن هستند محمول بر تقیه هستند زیرا تا زمان شهید اول هیچکس قائل به جواز ایستاده خواندن نبوده بنابراین یا معرض عنه هستند یا محمول بر تقیه می باشند و این حرف ایشان درست است و نظر ما نیز همین است.

آیت الله العظمی آقای خوئی فرموده قیام در صلاة وتیره جائز نیست و باید نشسته خوانده شود چون در روایات دلیلی بر ایستاده خواندن نداریم، ایشان می فرماید قائلین به جواز ایستاده خواندن در فهم اخبار دچار اشتباه شده اند، چند خبر داریم که در آنها گفته شده ائمه علیهم السلام بعد از نماز عشاء چهار رکعت نماز مستحبی گاهی ایستاده و گاهی نشسته می خواندند منتهی این نمازها وتیره نبودند و اصلا ارتباطی به وتیره ندارند.

خبر اولی که قائلین به جواز ایستاده خواندن وتیره به آن استدلال کرده اند در باب ۱۳ از ابواب اعداد الفرائض و نوافلها واقع شده، خبر این است: «وعن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عن علي بن حديد (توثیق نشده)، عن علي بن النعمان، عن الحارث بن المغيرة

^۱ العروة الوثقی، سید محمد کاظم یزدی، ج ۲، ص ۲۴۴، ط جماعة المدرسين.

النصری قال: سمعت أبا عبد الله يقول عليه السلام: صلاة النهار ست عشرة ركعة، ثمان إذا زالت الشمس، وثمان بعد الظهر، وأربع ركعات بعد المغرب يا حارث لا تدعهن في سفر ولا حضر، وركعتان بعد العشاء الآخرة كان أبي يصليهما وهو قاعد، وأنا أصليهما وأنا قائم، وكان رسول الله صلى الله عليه وآله يصلي ثلاث عشرة ركعة من الليل^۲.

النصری قال: سمعت أبا عبد الله يقول عليه السلام: صلاة النهار ست عشرة ركعة، ثمان إذا زالت الشمس، وثمان بعد الظهر، وأربع ركعات بعد المغرب يا حارث لا تدعهن في سفر ولا حضر، وركعتان بعد العشاء الآخرة كان أبي يصليهما وهو قاعد، وأنا أصليهما وأنا قائم، وكان رسول الله صلى الله عليه وآله يصلي ثلاث عشرة ركعة من الليل^۲.

آقای خوئی می فرماید این خبر نیز مربوط به نماز وتیره نمی باشد.

عرض کردم که آقای خوئی فرمودند این چهار رکعت نماز مستحبی که در خبر ذکر شده ارتباطی به نماز وتیره ندارد.

به حدیث ۱۵ از باب ۴۴ ابواب مواقیت نیز برای جواز ایستاده خواندن نماز وتیره استدلال شده، خبر این است: ﴿وإسناده عن محمد بن أحمد بن يحيى، عن أحمد، عن الحجال (اسمه عبدالله بن محمد)، عن أبي عبد الله عليه السلام قال: كان أبو عبد الله عليه السلام يصلي ركعتين بعد العشاء يقرأ فيهما بمئة آية ولا يحتسب بهما، وركعتين وهو جالس يقرأ فيهما بقل هو الله أحد وقل يا أيها الكافرون، فان استيقظ من الليل صلى صلاة الليل وأوتر، وإن لم يستيقظ حتى يطلع الفجر صلى ركعتين (ركعتين) فصارت سبعا (وصارت شفعاً) واحتسب بالركعتين الليلتين (اللتين ظ) صلاحهما بعد العشاء وتراً^۴.

خبر بعدی این خبر است: ﴿وعنه، عن عثمان بن عيسى (شیخ واقفه و وجه آنها بود و از کسانی بود که مستبد به مال موسی بن جعفر علیهما السلام بود و البته بعداً توبه کرد و پول حضرت رضا علیه السلام را پس داد، ثقه و از طبقه ۶ می باشد)، عن ابن مسكان (ثقة عين و بسیار جلیل القدر و از طبقه ۵ است)، عن سليمان بن خالد (از طبقه ۴ است)، عن أبي عبد الله عليه السلام قال: صلاة النافلة ثمان ركعات حين تزول الشمس قبل الظهر، وست ركعات بعد الظهر: وركعتان قبل العصر، وأربع ركعات بعد المغرب، وركعتان بعد العشاء الآخرة، يقرأ فيهما مائة آية قائماً أو قاعداً، والقيام أفضل ولا تعدهما من الخمسين، وثمان ركعات من آخر الليل تقرأ في صلاة الليل بقل هو الله أحد، وقل يا أيها الكافرون في الركعتين الأوليين، وتقرأ في سائرهما ما أحببت من القرآن، ثم الوتر ثلاث ركعات تقرأ فيهما (فيها ظ) جميعاً قل هو الله أحد، وتفصل بينهما بتسليم ثم

آیت الله خوئی باز می فرماید این خبر نیز ارتباطی به وتیره ندارد و بحث ما در وتیره می باشد، بنابراین نماز وتیره باید نشسته خوانده شود.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد وآله الطاهرين

^۲ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۳۵، ابواب اعداد الفرائض و نوافلها، باب ۱۳، حدیث ۱۶، ط الاسلامیة.

^۴ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۸۳، ابواب مواقیت، باب ۴۴، حدیث ۱۵، ط الاسلامیة.

^۲ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۲۳، ابواب اعداد الفرائض و نوافلها، باب ۱۳، حدیث ۹، ط الاسلامیة.